

Twee manieren van leven

Ds. J. IJsselstein – Psalm 127:1-2

Liturgie:

Psalm 34:1,4,5

Catechismus Zondag 50

Psalm 33:10

Lezen Psalm 127

Psalm 127:1,2,3,4,5

Psalm 4:4

Psalm 147:6

Op een avond ziet Maarten Luther een vogeltje, dat op een takje gaat zitten slapen. Hij schrijft: dit vogeltje heeft lekker gegeten, en gaat nu heerlijk op een takje slapen. Hij maakt zich niet ongerust, hij is niet bezorgd voor de dag van morgen. Hij zit tevreden op zijn takje en laat God zorgen. Voor zulke vogeltjes (zegt Luther), die ons op zo'n liefelijke manier onderwijzen in het vertrouwen op God, mogen wij ons petje wel afnemen!

Die vogels (zegt hij), ze slapen de hele nacht zonder zorgen in hun nestje. 's Morgens vroeg staan ze weer op. Ze zijn vrolijk, gaan op een boompje zitten, en zingen en loven en danken God. En daarna zoeken ze hun eten en... ze vinden het. Zo'n vogeltje kan zijn zorgen loslaten (...), want hij weet, dat er Een is, die zorgt.

Die vogels (zegt Luther), ze zingen en ze zijn vrolijk en ze kennen geen zorg, terwijl ze toch *niet* weten waar ze morgen hun eten vandaan moeten halen.

Maar wij, ellendige gierigaards (zo zegt hij letterlijk), kunnen het bezorgd zijn niet laten, ook al hebben wij zolders en schuren vol, en al zien wij het koren zo rijk op het veld groeien.

Zie, zo maakt God de vogeltjes tot een prediker voor de meest wijze mensen.

Tot zover het citaat van Maarten Luther.

Wat Luther zag, in de tuin of in het bos, dat zien wij op deze biddag nog helderder in onze tekst in Psalm 127.

De tekst voor de biddagpreek van vanmorgen vindt u in Psalm 127:1-2, waar we het woord van God als volgt lezen:

Een lied Hammaäloth, van Salomo. Zo de HEERE het huis niet bouwt, te vergeefs arbeiden deszelfs bouwlieden daaraan. Zo de HEERE de stad niet bewaart, te vergeefs waakt de wachter.

Het is te vergeefs, dat gijlieden vroeg opstaat, laat opblijft, eet brood der smarten; het is alzo, dat Hij het Zijn beminden als in den slaap geeft.

Het thema voor de preek is:

Twee manieren van leven

We gaan samen kijken naar twee manieren van leven: *zinloos ploeteren* (dat is de eerste

manier) of *gerust slapen* (dat is de tweede manier).

Er zijn dus twee aandachtspunten bij 'twee manieren van leven':

1. Zinloos ploeteren

2. Gerust slapen

Als eerste dus:

1. Zinloos ploeteren

Een lied Hammaäloth, van Salomo.

Het is een pelgrimslied, gezongen door mensen, door pelgrims op weg naar de stad Jeruzalem.

Een lied gedicht door koning Salomo. Koning Salomo had trouwens ook nog een andere naam, hij heette ook *Jedid-jah*, dat wil zeggen 'beminde van de HEERE'. Dat wil zeggen: De HEERE had hem lief (2 Samuel 12:24-25).

Een lied Hammaäloth, van Salomo.

Als de HEERE het huis niet bouwt... Als de HEERE de stad niet bewaart... Dan kan je wel vroeg opstaan en hard werken, maar dan... Tegen wie zegt Salomo dat eigenlijk? Tegen mensen (jazekeer!) die heel hard werken, en die ook voor het komende seizoen van plan zijn om weer hard aan de slag te gaan. Ze staan vroeg op, ze gaan er keihard tegenaan, maar... Ze vertrouwen op zichzelf, op hun eigen kracht, op hun eigen prestaties. En ze houden geen rekening met God.

Wat doen ze precies?

Ze bouwen een huis. *Ze zijn bezig*, letterlijk, met de bouw van hun eigen huis, met de aanleg van hun tuin, met de renovatie van hun dak. *Ze zijn druk* met hun werk, met hun carrière. *Ze zijn druk* op zoek naar een nieuwe baan, ze zetten alles op alles om hun tentamens te halen en straks hun examens...

Ze bewaken de stad. Dat wil zeggen: ze zijn druk bezig met het algemene, met het publieke belang van kerk en maatschappij. *Ze zijn druk* met de politiek, met het maatschappelijke leven, met de kerk, met vrijwilligerswerk...

Ze staan vroeg op. Nee, het zijn geen uitslapers. Ze doen hun uiterste best. Ze werken van 's ochtends vroeg tot 's avonds laat.

En (dat staat in vers 3,4 en 5) hun gezin is ook niet onbelangrijk, dat verwaarlozen ze zeker ook niet.

Maar, zegt Salomo, *het is tevergeefs*. Het is ijdel, het is leeg.

Krijg nou wat! Je doet zo je best, je slooft je uit, je geeft alles wat je hebt, en nu zegt Salomo: 'Het is vergeefs, het is leeg. Jammer, maar het is allemaal voor niets'.

En toch zullen veel mensen onder ons dit wel begrijpen en ook uit ervaring weten. Hoe vaak is dit ons niet overkomen, thuis, op het werk, op de zaak: lange dagen gewerkt, gezwoegd, gezwet, eindeloos... Maar wat we zochten kregen we niet.

En uiteindelijk bleek dat het iemand anders wel gelukt was. Al je moeite was vergeefs.

Op het stadswapen, op het stadssymbool van de Schotse stad Edinburgh staat een spreuk. Kampen heeft ook een stadswapen: drie torens met kantelen, een keizerskroon erboven en aan de linker en aan de rechterkant twee leeuwen. Maar in dat wapen staat geen spreuk (*eventueel aanpassen aan eigen situatie*).

Maar het stadswapen van de Schotse stad Edinburgh is anders. Het plaatje is natuurlijk anders, maar onder die afbeelding staat een spreuk. Deze spreuk: *Nisi Dominus Frustra*. Het is een Latijnse spreuk, die zegt: zonder de Heere is het vergeefs, ijdel, frustrerend! Het is *frustra!* Frustrerend!

Het is allemaal tevergeefs. *Zonder God*.

Dat vroege opstaan, dat harde werken, dat laat opblijven, dat brood der smarten eten, het is allemaal tevergeefs.

Wat betekent dat eigenlijk ‘*brood der smarten*’? Dat betekent dat dat brood het resultaat is van moeilijk, van pijnlijk, van ‘smartelijk’ werk. Ons werk is niet zo gemakkelijk. Het kost inspanning, het kost moeite, het kost soms pijn en tranen.

Waarom zegt Salomo dat er eigenlijk bij?

Om ons te herinneren... Hier moet bij ons (in ons hoofd, in ons hart) een lampje gaan branden. Brood der smarten, dat is het *gevolg van de zonde* in het paradijs!

Adam heeft niet geluisterd naar God. Hij heeft gezondigd. Hij vlucht weg van de Heere God.

Maar dan komt de Heere naar hem toe, en zoekt hem op. De Heere belooft de Messias, de Heere Jezus te zullen zenden. Het Zaad van de vrouw, zal de kop van de slang vermorzelen (Genesis 3:15).

Maar, er is nog wel steeds de straf op de zonde: Adam, omdat u geluisterd hebt naar de stem van uw vrouw, naar de stem van Eva, en van die boom gegeten hebt, waarvan Ik u gebod, zeggende ‘u zult, u mag daarvan niet eten’, daarom is het aarderijk, daarom is de aarde om uwentwil vervloekt. En, nu komt het: *Met smart zult u daarvan eten, al de dagen uws levens* (Genesis 3:17).

U zult al uw levensdagen daarvan eten met smart, met pijn en verdriet.

Dat is precies wat hier staat: *eet brood der smarten*. Met pijn, met verdriet, met tranen, en ten diepste zonder vrucht of resultaat.

Waarom staat dat hier? *Waarom zegt* Salomo dat?

Dit is bedoeld om ons tot inkeer te brengen. Dit is bedoeld om ons te laten zien, waar we mee bezig zijn. Maar vooral ook: hoe dat komt. Brood der smarten? Dat komt door onze zonde. Daarom is het allemaal zo pijnlijk, zo frustrerend, zo tevergeefs.

Maar, *moet je dan lui zijn?* Moet je dan maar iedere dag uitslapen? Als het toch allemaal tevergeefs is en geen zin heeft?

Nee, dat is niet wat Salomo bedoelt. We kennen hem toch ook van het Spreukenboek, bijvoorbeeld van Spreuken 6, waar hij schrijft: *Ga tot de mier, gij luiaard! zie haar wegen, en word wijs. Dewelke, geen overste, ambtman noch heerser hebbende, haar*

brood bereidt in den zomer, haar spijs vergadert in den oogst. Hoe lang zult u, luiaard, nederliggen? Wanneer zult u van uw slaap opstaan? (Spreuken 6:6-9)

Kortom: luiaard, opstaan en aan het werk!

Dus lui zijn, dat is ook niet de oplossing. God roept ons op om (ook in het komende seizoen) vlijtig te zijn en onze beste doen. Om hard te werken op school, op je opleiding, bij je studie, op het werk, in de politiek, in de kerk... Maar toch, hoe zit het nu?

Want de Prediker zegt tegelijkertijd: *IJdelheid der ijdelheden, zegt de prediker; ijdelheid der ijdelheden, het is al ijdelheid* (Prediker 1:2).

Het is allemaal leeg, het is allemaal tevergeefs, het is allemaal zo frustrerend!

Want..., *wat is nu het probleem...?*

Het probleem is, als je van de Heere wel *dingen* krijgt, maar *Hij Zelf* is er niet bij. Je krijgt wel Gods *gaven*, maar *Hij Zelf* is er niet bij.

Je krijgt wel *giften* van Hem (geld, voorspoed, kracht, gezondheid, vooruitgang), maar de *zegen* van de Heere, Zijn liefde, Zijn gunst en Zijn goedheid zijn er niet.

Dan lijkt het wel dat het goed gaat (en dat zeggen de mensen ook: het gaat goed!), maar het gaat helemaal niet goed.

Dan lijkt het wel alsof je veel hebt (je ziet je bankrekening groeien), maar het is allemaal leeg, het is allemaal pure armoede.

Want, zo zei Mozes tegen het volk Israël op de grens van het beloofde land, terwijl hij terugkeek naar de reis door de woestijn: *U kunt van brood alleen niet leven.*

En (zo staat in Deuteronomium 8): *de Heere verootmoedigde u. Hij liet u hongeren* (op uw reis door de woestijn), *en Hij spijsde u met, Hij gaf u te eten van het Man, het manna, brood dat u niet kende, noch uw vaders gekend hadden, opdat Hij u bekend maakte* (en dan komt het!) *dat de mens niet alleen van het brood leeft, maar dat de mens leeft van alles, wat uit des HEEREN mond uitgaat* (zie Deuteronomium 8:3).

In de woestijn, tijdens die lange reis waar we nu op terugkijken, hoe was het daar?

Je zegt: in een woestijn heb je echt helemaal niks, geen tuin om te werken, geen land om te bebouwen...

Maar wacht, weet je wat daar gebeurde? Daar *kreeg* het volk Israël iedere dag brood *uit de hemel*.

De dichter van Psalm 105 zegt: *Zij baden, en Hij (de Heere) deed kwakkelen* (kwartels, kleine vogels) *komen, en Hij verzadigde hen met hemels brood* (Psalm 105:40).

En de dichter van Psalm 78 zegt: *En regende op hen het Man* (het manna) *om te eten, en gaf hun hemels koren* (Psalm 78:24).

Zulk heerlijk brood hadden ze nog nooit gegeten (Numeri 11: 6-9).

Het beste brood komt uit de hemel. En daar hadden ze zelf helemaal niets voor gedaan.

Ze kregen, dat zegt Mozes, dat mama *door een weg van vernedering*. Eerst kwam er honger, en toen gaf de Heere eten. Hij maakte ze in zelfvertrouwen klein, zodat de eer uiteindelijk voor Hem zou zijn.

God gaf aan Israël geen gewoon brood, maar iets heel anders, iets onbekends, om hen ondertussen te wijzen op het allerbelangrijkste.

Brood alleen? Werk alleen? Geld alleen? Daar kan je niet van leven. Als het nodig is, dan zal Ik, de Heere, daar wel voor zorgen. Maar het *allerbelangrijkste* is: Vertrouw op Mij, op Mijn Woord. Dat is het allerbelangrijkste. Geloof het Woord en vertrouw op het Woord dat uit Mijn mond uitgaat. Ik zorg voor u.

Het is waar, dat geldt ook het *geestelijke* leven. Uit de mond van de Heere komt voedsel voor hongerige zielen. Wie dat gegeten heeft, zal geestelijk niet meer hongeren (Johannes 6:58).

Maar het wordt hier in eerste instantie gezegd, en het gaat op deze biddag voor gewas en arbeid in eerste instantie om het *dagelijkse brood*, om de dingen die we nodig hebben voor het gewone leven.

Bij alles wat je hebt, bij alles wat je zoekt, bij alles wat je vindt en krijgt, is het belangrijkste:

Is de Heere er Zelf ook bij? Met Zijn gunst, met Zijn genade, met Zijn liefde en zorg? Want als Hij er niet is, dan is alles leeg.

Maar als Hij er wel is, dan kan het zelfs in de woestijn goed zijn.

Als Hij er wel is, word je dan rijk, krijg je dan heel erg veel van de Heere?

We zullen straks zien, of de Heere dat echt *zo*, op die manier belooft, maar eerst even iets ander anders.

Mogen we, als de Heere het *allerbelangrijkste* is, dan nog wel bidden (zoals op deze dag) voor de dingen van het tijdelijke leven? Mag je dan wel bidden voor school, voor je huiswerk, voor gezondheid, werk, studie, gezin, vriendschap?

We lazen daarnet over in zondag 50, vraag en antwoord 125. Laten we die zondag van de catechismus nog een keer lezen met elkaar:

Vraag 125: Welke is de vierde bede?

Het antwoord is: *Geef ons heden ons dagelijks brood. Dat is: Wil ons (dat bidden we dan van de Heere) met alle nooddrift des lichaams verzorgen, opdat wij daardoor erkennen dat U de enige Oorsprong van alle goed bent, en dat noch onze zorg en arbeid, noch Uw gaven, zonder Uw zegen (zie je wel, daar gaat het om!) ons gedijen (ons tot nut en zegen zijn), en dat wij derhalve ons vertrouwen van alle schepselen aftrekken en op U alleen stellen*

Dus de Heere heeft ons Zelf gezegd, dat we daarom bidden mogen: *Geef ons heden ons dagelijks brood.*

Dat wil zeggen dat je bidden mag: ‘Heere, wilt U voor mij zorgen? Alles komt toch van U? Laat me toch op U vertrouwen, en geeft U mij toch alstublieft niet alleen Uw gaven, maar ook Uw zegen?’

Met zo te bidden erken je dat de Heere boven alles staat.

Maar niet vergeten, ondertussen niet alleen maar bezig zijn met de dingen van nu. *Want al deze dingen zoeken de heidenen; want uw hemelse Vader weet, dat u al deze dingen behoeft* (dat u al deze dingen nodig hebt) (Mattheüs 6:32).

Hoe mag je bidden om die tijdelijke dingen? Hoe, op welke manier?

Met *vertrouwen*. Met vertrouwen dat de Heere zorgen wil.

En, *niet om heel veel te krijgen*, zeker niet om ermee te pronken. Want Jakobus zegt tot onze waarschuwing: *U bidt, en u ontvangt niet, omdat u kwalijk bidt, opdat u het in uw wellusten doorbrengen zou* (Jakobus 4:3).

Hoe mag je bidden om tijdelijke dingen?

Altijd onder de voorwaarde: *als het Uw wil is*, als U het goed vindt. Anders is het beter van niet. En ook *niet bidden om rijkdom*. Dat is vooral ook de boodschap van de tekst van vanmorgen: rijkdom alleen is ijdel, leeg en frustrerend. *Alleen de zegen van de Heere maakt rijk* (Spreuken 10:22).

Het is beter om te bidden met de Spreukendichter: *Ijdelheid en leugentaal doe verre van mij; armoede of rijkdom geef mij niet; voed mij met het brood mijns bescheiden deels* (Spreuken 30:8).

Want, als ik arm ben, ga ik misschien wel stelen van een ander. En als ik rijk ben, dan ga ik

U vast vergeten. ‘Geef u me, Heere, maar mijn dagelijkse brood. Dat wat U genoeg, dat wat

U goed voor me vindt.’

Denk ook maar aan wat Paulus schrijft aan Timotheüs: *Doch die rijk willen worden, vallen in verzoeking, en in den strik, en in vele dwaze en schadelijke begeerlijkheden, welke de mensen doen verzinken in verderf en ondergang* (1 Timotheüs 6:9).

Niet bidden om rijkdom dus!

Werken, gericht op *meer voor nu*, werken voor meer geld, meer rijkdom, meer vooruitgang, dat is leeg, frustrerend en ijdel.

Misschien heb je dan wel veel (tenminste, zo lijkt het), maar zonder de zegen van de Heere ben en blijf je arm.

Je zou het ook zou kunnen zeggen: *God alleen maakt ons werk betekenisvol*.

Dit is de goede manier van werken, zoals Paulus het zegt tegen de gemeente van Korinthe: *Hetzij dan dat u eet, hetzij dat u drinkt, hetzij dat u iets anders doet, doet het al ter ere Gods* (1 Korinthe 10:31).

Dat wil zeggen: de goede manier van werken is *gericht op God*, op de eer en de glorie en de heerlijkheid van God.

Als je zo leeft, als je zo werkt, dan *ben je slapend rijk*.

Luister goed naar hoe ik het zeg! Als je zo leeft, als je zo werkt, dan *ben(!) je slapend rijk*.

Lijk je dat niet geweldig? Wie wil dat nu niet?

Voordat we daar verder naar gaan kijken, zingen wij eerst uit Psalm 4 het vierde vers.

*Gij hebt m' in 't hart meer vreugd gegeven,
Dan anderen smaken in een tijd,
Als zij, door aards geluk verheven,
Bij koren en most wellustig leven,
In hunnen overvloed verblijd.
Ik zal gerust in vrede slapen,
En liggen ongestoord ter neer;
Want Gij alleen, mijn schild en wapen,
Schoon 't onheil schijnt voor mij geschapen,
Zult mij doen zeker wonen, HEER'.*

Het gaat vanmorgen/vanmiddag om twee manieren van leven. Om *zinloos ploeteren*, dat was onze eerste gedachte, nu ons tweede punt:

2. Gerust slapen

Want, zo staat in Psalm 127 vers 2: *Het is te vergeefs, dat gijlieden vroeg opstaat, laat opblijft, eet brood der smarten; het is alzo, dat Hij het Zijn beminden als in den slaap geeft.*

Het is alzo, dat Hij (God) het aan Zijn beminden *als in* de slaap geeft.

Ze worden slapend rijk! Zo lijkt het er wel te staan. Waar die andere mensen zo om ploeteren, dat krijgen Gods beminden terwijl ze slapen. Ze worden slapend rijk...!

Maar, als je goed kijkt in de Statenvertaling, dan zie je dat de woordjes 'als in' schuin gedrukt staan¹.

Er staat eigenlijk letterlijk, en er wordt ook letterlijk bedoeld: *God geeft Zijn beminden de slaap.*

Aan wie geeft Hij de zegen van de slaap, een woord dat symbool staat voor de zegen van zoete rust en vrede?

Anderen ploeteren, zwoegen, zweten, hebben verdriet, kunnen niet slapen van de zorgen, liggen in hun bed te woelen: hoe moet dit toch, hoe komt dat toch goed...?

Maar zij *slapen*..

Wie...? Gods beminden. Weet je nog, de andere naam van Salomo? Jedid-jah, *Gods beminde*. De Heere had hem lief.

Dus, de mensen die God liefhebben, zij houden van de Heere, ze hebben de Heere lief...? Nee, andersom!

De mensen van wie God houdt, *God heeft hen lief*, God bemint ze, het zijn Gods beminden. Die mensen laat de Heere gerust slapen.

¹ Wellicht zijn de schuingedrukte woorden ingevoegd met het oog op de verschijning van de HEERE aan Salomo in de droom in Gibeon (1 Koningen 3).

Denk maar aan Psalm 3: *Ik lag en sliep gerust, van 's HEEREN trouw bewust, tot ik verfrist ontwaakte. Want God was aan mijn zij', Hij ondersteunde mij, in het leed dat mij genaakte* (Psalm 3:3, ber.)

Liep het allemaal op rolletjes? Nee, want er komt leed, er komt zorg! Maar de Heere was erbij.

Denk maar aan Psalm 4: *Ik zal gerust in vrede slapen, en liggen ongestoord ter neer. Want U alleen, mijn Schild en Wapen, schoon het onheil schijnt voor mij geschapen, zult mij doen zeker wonen, HEER'* (Psalm 4:4, ber.).

Loopt het allemaal op rolletjes? Nee, het onheil, de tegenspoed lijkt voor de dichter geschapen. Maar de Heere is erbij.

Dit is een bemoediging voor het komende seizoen, voor mensen die de Heere dienen, voor godvrezende mensen, voor mensen (ouder of jonger) met een nieuw hart.

Hoe het ook zal gaan, welke weg de Heere ook gaat, God geeft hen rust en kalmte. En wat ze nodig hebben, wat de Heere goed voor hen vindt, dat *krijgen* ze.

Zoals de Heere Jezus zei: *uw hemelse Vader weet, (wat u) behoeft.*

Daarom: *Zoek eerst het Koninkrijk Gods en Zijn gerechtigheid, en al (die andere dingen, voor de tijd van nu) zullen u toegeworpen worden.*

En: *Wees dan niet bezorgd tegen de morgen; want de morgen zal voor het zijne zorgen; elke dag heeft genoeg aan zijn zelfs kwaad* (Mattheüs 6:32-34)

Kinderen van God, geliefde medechristenen, *wees niet bezorgd.*

Al gaan stormen over uw leven, u mag slapen, in vertrouwen dat de Heere waakt.

Al komt er honger, u mag weten, dat God zelfs de hemel kan opendoen om manna te geven, om brood van te maken, zoet als honingkoeken.

God geeft Zijn beminden, Zijn kinderen slaap.

De duivel kan er trouwens ook wat van. Slaap is in de Bijbel vaak ook een teken van luiheid of van zondige gerustheid, slapeloosheid soms een teken van een slecht geweten. Soms een teken van *luiheid*. Denk maar aan Spreuken 10: *Die in de zomer vergadert, is een verstandig zoon; maar die in de oogst vast slaapt, is een zoon die beschaamd maakt* (Spreuken 10:5).

Daar rust geen zegen op.

Slaap is in de Bijbel soms ook een teken van *zondige rust*. Simson slaapt op de knieën van, in de schoot van Delila (Richteren 16:19). Daar rust geen zegen op.

Anderen worden door de duivel onrustig gemaakt. Darius heeft een slecht geweten en daardoor slapeloze nachten (Daniël 6:18).

Maar God geeft Zijn kinderen innerlijke rust, hier verwoord als de rust van een zegenrijke slaap.

Zoals Adam sliep. En terwijl hij slaapt, krijgt hij van de Heere een vrouw.

Zoals Jakob sliep bij Beth-El. Terwijl hij slaapt ziet hij een ladder die tot aan de hemel reikt (Genesis 28:12)

Zoals Jozef sliep. En terwijl hij slaapt en droomt krijgt hij wonderlijke boodschappen van de Heere.

Zo is het ook bij Daniël geweest en bij andere profeten.

In het Nieuwe Testament slaapt Petrus, in de gevangenis nota bene, gerust tussen twee wachters.

God geeft Zijn kinderen, hoe het leven ook gaat, stille rust en tevredenheid (hier verwoord met 'slaap') en stil vertrouwen dat Hij zorgen zal.

Laten we in het komende seizoen niet vertrouwen op eigen kracht (Psalm 34:11) of op eigen prestaties. Maar laten we hoe het ook gaat, kinderen van God, in gedachten houden dat de Heere Zijn beminden nooit zal laten omkomen, ook niet in moeilijke tijden, in dure tijd of hongersnood.

Hij geeft ons rust, vertrouwen, Hij geeft ons slaap. En terwijl wij slapen, zorgt Hij. Zo zal onze reis door dit leven, vaak vol van moeite en zorg, uiteindelijk toch rustig verlopen. Want zelfs in de grootste smarten, blijven onze harten in de HEERE gerust (Psalm 33:10, ber.)

Totdat na alle onrust op de aarde, eindelijk voor altijd de belofte vervuld zou worden: *Er blijft dan een rust over voor het volk van God* (Hebreeën 4:9).

Dat is alleen om Hem, die hier op de aarde nooit rust gehad heeft. Hij moest zeggen: *De vossen hebben holen, en de vogelen des hemels nesten* (Luther zag ze), *maar de Zoon des mensen heeft niet, waar Hij het hoofd nederlegge* (Mattheus 8:20).

De bekende puriteinse dominee Thomas Brooks schrijft, vooruit kijkend naar die laatste vervulling van de eeuwige rust, van de eeuwige sabbatsrust:

De slechte mensen (zoals ik ze noemde: ijdele zwoegers, tobbers, ploeteraars) *hebben hier hun goede dingen, hun rust, hun hemel* (wat een ellende, als je je hemel hier op de aarde hebt!), *terwijl Gods kinderen in moeite en onrust zijn.*

Maar de dag is aanstaande dat de heiligen rust zullen hebben in de hemel.

(Maar) de zondaars zullen geen goede dag meer hebben, nooit meer een uur rust, hun pijniging zal eeuwig zijn.

Zoek daarom eerst het Koninkrijk van God en zijn gerechtigheid, al het andere zal u worden toegeworpen (Mattheüs 6:33).

Dan krijgt u, als een kind van God hier op aarde, als een kwetsbaar en veracht vogeltje, van de Heere zonder twijfel een takje om rustig op te slapen. En straks, in het hiernamaals, eeuwige rust in het Vaderhuis.

Amen.

Slotzang Psalm 147:6

De HEER betoont Zijn welbehagen
Aan hen, die need'rig naar Hem vragen,
Hem vrezen, Zijne hulp verbeiden,
En door Zijn hand zich laten leiden;
Die, hoe het ook moog' tegenlopen,
Gestadig op Zijn goedheid hopen.
O Salem, roem den HEER der heren;
Wil Uwen God, o Sion, eren!